

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, csütörtök, 1908. augusztus 20.

176. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy óra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

VESZEDELEM.

A *Pesti Hirlap* a minap cikket irt. Fiume s a tenger mellék védelméről, Cs. G. tollából. A közlemény sok igazsága mellett téves nyomon halad, de mindazonáltal megérdemli, hogy foglalkozzunk vele. A sok aktuális téma folytán csak most kerül a sor az érdekes közleményre. A cikk már letelején ugyanazt mondja, amit *Nákó Sándor* gróf hangoztatott egy beszélgetés alkalmával:

Végig a tengerparton Fiumétől jobbra is balra is Ausztria ki szorítja a kétes existenciájú vagy gyanús olasz elemet, mely azután teljesen elárasztja Fiumét, ahol szabadongraszálhat. Dalmáciából a horvát szorította ki őket s egyetlen jó menedék rájuk nézve a corpus separatum.

Ezt mondotta nekünk a kormányzó alig három héttel ezelőtt ugyanazt így mondja el a *Pesti Hirlap* cikkirója:

A magyar tengerparton az utolsó pár év alatt szép csöndben összecsendült s letelepedett kerek *nyolcezer ember, akik közt egyetlen egy sincs magyar állampolgár*, de azért mind élvezi a teljes magyar szabadságot s a „libera citta di Fiume“ kiváltságos polgárainak minden lokális jogát.

Ennek a hatalmas tömegnek tulnyomó része Olaszországból szerény batyúval, vagy kucséber-kosárral, illetőleg osztrigás tarisznyával vándorolt ide, avagy kis hátyival, melyben az olasz nagy mesterek műremékeinek gipsz- vagy márványföszmáslatait árulgatja. Egy másik része Isztriából, főleg Triesztből származott el a szabadságban fulladozó kikötővárosba, a legkisebbik részét pedig e sajátos népzapivaléknak a koldus Krajnából, Karinthiából s a Karsztból kergette le a nyomor e dus kereső telepre, Fiuméba. Ezeknek a kósza elemeknek utlevélét se kéri a fiumei rendőrség, mert ez autonom-rendőrség, ami ma nagyolasz érzést jelent odalenn s örül a szíve, ha taliánul kotyog neki a jövevény. A magisztrátus pedig, mely Guiseppé Páusi katonaiügyi szenátor kivételével, a podesztától le az utolsó díjnokig nyílt nagyolasz-irredentista, e népségnek valamennyinek az első olasz szóra s egyetlen korona illeték lefizetése ellenében megadja a fiumei községi illetőséget, amit magyar embertől következetesen megtagad, vagy pedig annyi száz korona „fölvételi díjat“ követel érte a magyar honpolgártól, amennyit nem a fiumei illetőség, de az egész fiumei autonómia sem ér neki.

Az olaszországi bevándoroltak mind tüzes nagyolasz irredentisták, a General Ricotti Garibaldi zászlaja alól. Az isztriaiak pedig ide menekültek, mert valamennyit herceg Hohenlohe trieszti császári helytartó tiltotta ki, vagy szekirozta el „birodalomellenes“ nagyolasz-irredentista üzelmeik miatt az osztrák Küstenland területéről.

Az olasz irredentának tudvalevőleg az a

programja, hogy: 1. minden olasz a Savoyai-jogar alatt egyesíttessék, 2. hogy az egész Adria kizárólag olasz tenger lévén, arról a betolakodott forestieri (idegenek) kiveressenek. Tehát a svábának (osztrák), az ungheresenek (magyar) s a krovátnak (horvát) kuss az Adriáról, de az Adria egész keleti partvonalain is. Triesztől le Buduáig az egész „osztrák-magyar horvát-dalmát tengerpart tehát „jog“ szerint a Savoyai-házé, mi ide mindnyájan csak betolakodtunk, tehát „ki kell bennünket verni és csontjainkat a Quarneróba szórni.“ Ez a jel-szava a nagyolasz irredentistáknak, az ábrándja és a vágya pedig az, hogy a „döntő mérkőzés órája mielőbb ütni fog az Adria tenger uralmáért s akkor mindnyájan ott leszünk, olaszok a bitoló foriestieri megsemmisítésére.

Ezekkel a kótyagos, máris deliriumerejű ábrándokkal van lámárom telítve egész tengerpartunk. Isztriában Hohenlohe herceg már csak valóságos orosz eszközökkel tud megküzdeni a nagyolasz mántával; Dalmáciában sokkal ügyesebben szervezett pánhorvát agitáció törté le a rögeszmét; nálunk pedig? Fél évek-re minden ellenőrzés nélkül hagyjuk a keresztül-kasul irredentizmussal szaturált Fiumét, kormányzó nélkül, államrendőrség nélkül, háttérrendőrség nélkül. A mi drága, mert egyetlen kikötővárosunkba tódul aztán minden felforgató, államellenes és illoyális elem az egész Adriai tenger mentéről s hogy mit csinál ott szemérmetlen nyíltsággal, hogyan lázít államegységünk, nemzetünk, közjogi kapcsunk ellen, hogyan neveli sajtóban, klubokban, közgyűléseken, dalokban és népszokásokban ellenünk az egykor magyarbarát és hü fiumei népet, minderről annyiszor és annyit irtunk már, hogy az ismétlések unalmától megkiméljük a közönséget.

Ezek a bevándorolt felforgató elemek, mint egykor Catilina hada, uralmukba kerítették egész Fiumét. A tisztességes, uniönista fiumánokat leszorították minden térről, kezükbe kaparították a magisztrátust, rendőrséget iskolákat s az egész ifjuságot. A sajtó is az övék. A nép hangulata mellettük, akarata markukban. Huszonnégy óra alatt képesek lázadást csinálni Fiumében.

A helyzetet már teljesen előkészítették és sóvárogva várják azt a bizonyos „nagy leszámolást“ az Adriáért. Ezt ugyan nem éri meg egyharmad hóboros fejük, dacára a *harcias* nagyolasz-irredentia kiabálásoknak; de annyi bizonyos, hogy a legelső konfliktuskor odalenn az egykor „fidelissima Fiume“-ra se mi, se a *Habsburgi többé nem számíthat*. Mig ki nem söpri egy erőteljes kéz a magyar tengerpartról a felgyülemlt irredentista szemetet, egy percig sincsenek biztonságban ott se a tulajdon, se a közös érdekeink.

Ezt a helyzetet a mi kormányférfiaink

mind máig nem hitték el, a nyugalmas hivatali jelentések mellett ujságírói rémlátásnak tartották. Am *Drachsler* generális nemrég már el is koboztatta a veszedelmes helyzet legjobb áruláit, a signor Menotti *Superina* postagalambjait. Most talán már a magyar kormány szemé is odafordul az örökké „csöndes“ Fiuméra.

Itt azután a postagalambhistoria következik, amely azonban téves szempontból tárgyalja az esetet. A cikkiró azután így folytatja:

A hadsereg, úgy látszik, már tudja mind ezt. Amit mi még idefenn hinni sem akarunk. Ez csak az a féltő, hogy ezt tudva-tudván a hadvezetőség, majd nem fog várni, mig mi magunk söpörjük ki odalenn a portánkat, hanem ő maga küld, a hadügyminisztérium, valakit „rendet csinálni Fiumében“, valami erős kezű Hohenlohet, vagy, ami még rosszabb, valami general Szakramentovicst. Az aztán nem sokat fog komazni a magyar zstron éteskődő autonóm-irredentákkal s a „szent“ autonómiajukkal, hanem ellátja a bajukat trieszti módra: cenzurával, zsandár-uralommal. A mi bátor és erélyes kormányunktól ezt könnyen megteheti Bécs, különösen, ha hadügyi szempontokra hivatkozik, mely titulus alatt annyi jussunkat elcsipdeste tőlünk, ép a legutóbbi éra alatt is.

Csak kikiáltja, hogy Póla, a marina szemefénye, veszedelemben forog a fiumei „galambászok“ miatt. Mint ahogy máris ezt a bécsi szándékot sejteti az a sok katonai beavatkozás kizárólagos államkormányzati befüggyünkbe odalenn.

Fiume hát jól teszi, ha idején észre tér maga s igyekszik tudni a handabandázó elemek, hogy „hűségéről“ lemoshassa a sanda gyanut. Különben megérheti szertelen irredentáskodásával, hogy hamarosan nemcsak a galambjait, hanem a galambászait is összefogossák.

— **A honfiak.** A kaposvári honvéd ezredhez tartozó magyar ezrednek Fiuméba való helyezése nagy riadalmat kelt az autonómista táborban. Hivatalos lapja már ki is kel ez ellen a legújabb „merénylet“ ellen, de ezuttal diplomatikus észjárással. Zanelláéknak nem kell magyar katonaság s ezért kiabálnak a honvéd invázió ellen. Hogy azonban jó hazafiaknak lássanak, olybá tüntetik fel a dolgot, mintha ők hivi volnának a magyar katonaság Fiuméba való helyezésének. A jó olasz szennylap cikket irt a kérdésről s hangoztatja, hogy honvédek nem kellenek Fiumének. Sőt: fölszólítja a várost, hogy emelje fel tiltakozó szavát. Végül mézes madzag gyanánt odafüzi, hogy ha már magyar katonaságot akarnak Fiumében, vigyék el innen a 79. Jellaccsics ezredet s hozzanak helyette magyar ezredet. Zanelláék jól tudják, hogy ebből Bécs ellenállása folytán ugy sem lesz sokáig semmi s éppen ezért követelik.

UJDONSÁGOK.

Lapunk legközelebbi száma a Szent Istvánnapi munkaszünet miatt pénteken a rendes időben jelenik meg.

— **Mahomed és a hegy** . . . A kormányzó Judásai a kis szennyesben azt írták tegnap, hogy Edvárd angol király leereszkedett és meglátogatta Nákó Sándor gróf kormányzót. A dolog természetesen nem egészen így van, mert az angol király nem igen tudja, hogy létezik fiumei kormányzó s hogy ennek a nagy méltóságnak a viselője Nákó Sándor gróf. No de ez egyre megy. Elég az hozzá, hogy a kormányzó tudja, hogy van angol király s hogy az Marienbadban nyaral. Ha tehát az angol király nem jöhetett az ő látogatására, elment ő látogatába a felséges urhoz. A kis piszkosról pedig konstatáljuk, hogy a kenyéradó gazdája tekintélyének emelésére még *füllentéseket* is próbál beadni az ő 13 előfizetőjének.

— **Tóth János államtitkár elutazása.** Tóth János vallás- és közoktatásügyi államtitkár, ki családjával együtt több hetet töltött Cirkvenicában a Miramare szállóban, tegnapelőtt visszautazott Budapestre, hogy hivatalos teendőit ismét átvegye. Elutazása előtt rendkívüli meglepedésének adott kifejezést a szálló igazgatóságával szemben s megígérte, hogy máskor is szívesen el fog jönni a „Miramar” kellemes falai közé.

— **Magyar és dalmát tudósok érintkezése.** Nikolics Manó zárai tanár, a következő levelet intézte dr. Havass Rezsőhöz, a Magyar Földrajzi Társaság alelnökéhez:

„Igen tisztelt uram! Néhány nap előtt Budapesten jártam s igen sajnálom, hogy nem lehetett szerencsém önrel találkozni. Megcsodálva a szép magyar fővárost s annak tudományos és gazdasági intézményeit, szívből fájaltam, hogy mi dalmátok, a magyar tudományos és társadalmi körökkel alig érintkezünk. Hiszem, hogy ebben ön is együtt érez velem s örvendének, ha módot találna élénkebb, kölcsönhatásu tevékenység kezdeményezésére, a melylyel közös céljainkat s egymásnak tudományos munkálkodását előmozdithatnánk.”

Dr. Havass, az itt felvetett eszmétől is buzdítva, az őszszel mozgalmat indít a magyar és dalmát szellemi körök érintkezésének ápolására s az általa már hosszabb idő óta tervebe vett magyar-dalmát egyesület megalapítására.

— **Széchenyi László grófék birtokvásárlása Somogyban.** Gróf Széchenyi László és neje Wanderbilt Gladys azzal a tervvel foglalkoznak, hogy nagyobb földbirtokot vásárolnak a Dunántulon, lehetőleg Somogyban. Már ki is szemeltek egy több millió koronába kerülő birtokot, melynek megvétele iránt most folynak a tárgyalások. A grófi pár megbízásából Otcoska Béla és Payer Géza becsülték meg a megvásárlandó birtok értékét. A vételi ügylet létrejötte esetén a grófi pár a Dunántulra jönne lakni Órmezőről.

— **Hajóúriás kikötőnkben.** A Cunard hajóstársaság „Caronia” gőzöse e hó 26-án szerdán kikötőnkbe érkezik s körülbelül 300 kivándorlóval Newyorkba megy.

— **Egy Adria gőzös veszedelme.** Az Adria hajóstársaság „Nagy Lajos” gőzöse e hó 15-én Vlasicch Natale parancsnokkal Anwersből Cardiffba indult, a Schelde partvidékén a hajó összeütközött a „Ptarminen” angol gőzössel. Mind a két hajó sérülést szenvedett. A parancsnok távirati jelentést küldött az esetről az igazgatóságnak, amely Rolland műszaki felügyelőt küldte a helyszínére. A „Nagy Lajos” visszatér Anwersba, ahol megsérült részeit kijavítják. A „Nagy Lajos” a társaság kisebb gőzösei közé tartozik 3253 tonnatartalommal, 1893-ban épült.

— **Tengeri kirándulás Zengg és Arbe felé.** A Magyar-horvát tengeri gőzhajózási részvénytársaság „Tatra” nevű gyors és kényelmes gőzöse pénteken, folyó hó 21-én rendkívüli kirándulást tesz Zengg és Arbe felé. Az indulás Fiuméből reggel 7 órára van kitűzve és utközben a hajó Abbaziát és Lovranát is fogja érinteni.

Visszajövet a hajó este 9 órakor érkezik Fiuméba. Menetár oda és visszautazásra 10 korona személyenként. A hajón étkezni is lehet.

— **Fenicse színház.** Ma este „Bocaccio” című operettet hozza színre Calcagno társulata.

— **Fiumei Gyorsiródkör.** A fiumei gyorsiródkör választmánya f. hó 21-én este 7 órakor a kereskedők és iparosok egyesületének helyiségében (Palazzo Modello) ülést tart, melyre a választmányi tagok ez uton meghívotnak.

— **Helyreigazítás.** A rendőri alparancsnoki állásra hirdetett pályázatban nem nyolc, hanem kilenc jelentkező akad. A közölt pályázók nevei közé Schaedle Fedele és Serdoz Mihály neve tévedésből került bele. Ellenben kimaradt Naglich Benjámín honvéd altiszt, Názely N. tisztviselő és Ormai Simon rendőrtiszt neve. A legtöbb kilátása Ormai Simonnak van, aki a rendőrség egyik legképzettebb kötelességtudó tisztviselője.

— **Magyar felolvasás.** A Fiumei Munkásokotthon-ban (Via Fiumara 2.) f. évi aug. hó 20-án, csütörtökön d. e. 10 órakor magyar felolvasás lesz a „politikai és gazdasági helyzet” címen. Belépődíj nincs. Érdeklődők szívesen láttatnak.

— **A velencei Campanile.** A velencei új Campanile már 45 méternyire emelkedik ki a földből s 1909 novemberére egészen elkészülnek vele, hogy azután a tővébe jövő loggetta építéséhez fogjanak. A régi torony talapzatában mindenféle követ és téglát találtak a bizánci korból, sőt Nero és Theodosius császárok korából. Új talapzathoz rendkívül kemény köveket s egy rovígói téglagyárban gyártott téglákat rendeltek meg, melyek minden egyes darabját vegyileg megvizsgálják s nagy nyomásnak teszik ki s csak azután használják föl az építésnél. A Campanile összeomlása alkalmával Sansovino loggettájának oszlopai, domborművei és híres bronzajtója aránylag nem nagyon sérültek meg, de a kis kápolnában levő terracotta Mária-szobor 4000 darabra hullott szét, melyet azonban rendkívüli türelemmel ismét összeállították.

— **Az ogulini főispán beiktatása.** A szomszédos Ogulinban, tegnap volt Gavarics főispán beiktatása egy a bizottsági tagok, valamint a közönség nagy érdeklődésével. Gavarics dr. főispán a hivatalnokság élén megjelent a teremben, hol barátságosan üdvözölték. Azonnal az ülés megnyitása után Bros és Mazuranics koalíciós képviselők a karzatok kiürítését követelték. Minthogy az elnök kívánságukat nem teljesítette, utalván arra, hogy az ülés nyilvános és a közönség csendben maradjon, a koalíció tagjai, mintegy harmincan, lármázni kezdtek, mialatt a többi képviselő, valamint a közönség a főispánt óvációban részesítette, mire a koalíciósok eltávoztak a teremből. Gavarics főispán ezután letette a hivatalos esküt és átvette az elnöklést, majd azután az ülést félóra fölfüggesztette. Mikor a főispán újból megnyitotta az ülést, Mazuranics papírlapot vett elő, hogy indítványt olvasson föl. A főispán azonban nem adta meg a szót Mazuranicsnak, hanem kijelentette, hogy először a napirendet kell letárgyalni s csak azután kerül a sor az indítványokra, amikor bármelyik képviselőnek megadja a szót. A tárgyalási rend megzavarását se meg nem engedi, se helyénvalónak nem tartja. A koalíciósok erre tovább zajongtak és nem engedték a napirend tárgyalását, úgy, hogy a főispán kénytelen volt az ülést fölfüggeszteni.

— **Cirkvenicából.** A szomszédos Cirkvenicában most minden ház tele van fürdővendégekkel, úgy, hogy a jelenleg ott időző idegenek száma eléri a másfél ezret. Ezekből több mint ezerkétszáz fürdővendég magyar. Cirkvenica legelső szállójában, a *Therapia Palace*-ban, mely most lászlólalvi Eördögh Jenő vezetése alatt egy csapásra minden ízében modern és elsőrendű szállóvá fejlődött többek között a következő előkelőségek időznek: Gróf Draskovics János családjával, Horvát Zoltán, Benedek János országgyűlési képviselő, Charussin Alexander herceg az orosz cár udvarmestere, Dr. Weil és Dr. Rosenfeld híres bécsi orvosok, Dr. Fuhrmann Ferenc és Tinódy Varga Sándor miniszteri tanácsosok, Csilléry Kálmán budapesti királyi tábla bírása, Janicskó Béla kuriai bíró, Dr. Magos Debrecen város főügyésze, Goján Gregor bukovinai nagybirtokos, Zombory Géza huszárszázados, Dr. Csáberky és Parassin budapesti orvosok, Zubricky Gyula, a nagyváradi premontrei gimnázium igazgatója, Dr. Árkay Kálmán budapesti ügyvéd stb.

— **Kirándulások a tengeren.** A magyar-horvát tengeri gőzhajózási társaság gőzösei

kedvező idő esetén csütörtökön, f. hó 20-án a következő kirándulásokot fogják rendezni:

Cirkvenicába és Noviba a „Stefánia” termes gőzössel d. u. 2:30 órakor; visszajövet indulás Noviból d. u. 7:15 órakor és Cirkvenicából d. u. 7:45 órakor. Menetár oda és vissza személyenként 1.50 korona.

Portoré- és Buccariba az „Abbazia” gőzössel d. u. 2:30 órakor, menet esetleg jövet is Urinj érintésével; visszajövet Buccariból este 7 órakor. Menetár oda és vissza személyenként 80 fillér.

Abbazia és Lovranába, felváltva a „Lovrania”, „Sirály” és „Szamos” termes-gőzösekkel d. e. 7 órakor Abbaziáig, azután d. e. 8, 9, 10, és 11 órakor Lovranáig, déli 12-kor Abbaziába és Voloscáig; délután 2, 3, 4, 5 és 6-kor Lovranáig, azonkívül d. u. 7, 8:30 és 9:30-kor Abbaziáig; utolsó indulás Lovranából Fiuméba esti 7:25 órakor és Abbaziából Fiuméba este 10:30-kor. A Fiuméből d. e. 8 órakor és 11 órakor, azután a délután 3 és 6-kor induló hajók lkában is megállnak. Menetár oda és vissza lka és Lovranába személyenként 1.80 és Abbaziába 1.20 korona.

Ikába és Lovranába a „Sava” gőzössel délután 2.30 órakor órakor, érintve menetben Voloscát és Abbaziát. Visszaindulás lkából 7 órakor este érintve utjában Abbaziát is. Menetár oda- és vissza, személyenként 80 fillér.

Fiuméből Abbaziába az „Istriano” gőzössel omnibus vonal. Indulás Fiuméből d. e. 9:30 és 11:30 órakor, továbbá d. u. 2:30 és 4:30 órakor és 6:30-kor.

Abbaziából Fiuméba az „Istriano” gőzössel d. e. 10:30 órakor, továbbá 12:30, 3:15 és 5:30 és 7:30 órakor délután. Menetár személyenként 20 fillér. Jegyek a hajón kaphatók.

— **A kikötőből.** *Augustus 18.* Érkezett: „Murillo” angol gőzös Londonból 230 tonna vegyes áruval. Indult: „Balaton” magyar gőzös Londonba 730 tonna fával, 210 bál jutával és 420 tonna cukorral; „Árpád” magyar gőzös Trieszthe üresen; „Salzburg” osztrák gőzös Trieszthe 90 tonna vegyes áruval és 110 tonna cukorral.

— **A fiumei művezetők figyelmébe.** A Művezetők Országos Szövetségének XXVI. kerületi Egyesülete értesíti a fiumei kartársakat, hogy a bécsi „I-5” osztrák általános művezetők-szövetség” kezdeményezésére f. é. szeptember hó 6, 7 és 8-án a létező művezetők-szövetségek tagjai Münchenben találkozni fognak. Ez a találkozás, melynek főcélja az, hogy a különböző szövetségek tagjai egymás közelebről is megismerhessék, félig-meddig művezetők kongresszusának is nevezhető, amennyiben a kellemes szórakozás és a barátság ápolása mellett a művezetők kart közelebről érdeklő kérdéseket is megvitatnak ott. Az ismerkedés és szövetségi kérdéseken kívül azonban ismereteiket más uton is bővíthetik a müncheni kiránduláson, mert az iparóli híres szép Bajorország fővárosában ezidőszert femipari kiállítás is van. Az utiköltség III. osztályu jeggyel, különvonaton Bécsből-Münchenbe és vissza Bécsbe személyenként 17 korona. A lakóhelyétől Bécsig és vissza való utazásra nézve, nem ismerv a résztvenni szándékozók számát, szövetségünk nem gondoskodhatott, miért is ezen kiadások még külön fedezendők. Az utazás Bécsből-Münchenbe a közölt 17 korona utazási díj mellett különvonaton csak oly feltétel mellett engedélyeztetik, ha a Bécsből indulók száma legalább is 300 és ezen számu utasokért a megfelelő összeget a bécsi művezetők-szövetség f. évi aug. 31-én a menetjegy-irodának be is fizeti. A visszautazás 30 napon belül bármely napon és külön-külön is történhet. Akik résztvenni óhajtanak, küldjék be a résztvevők neveivel, a tag polgári állásával, lakásával az utiköltséget s közöljék, hogy igényt tartanak-e a müncheni tartózkodás alatt egyik otáni kartárs által felajánlandó díjtalan lakásra. A pénz az „I. Allgemeiner Österreichischer Werkmeister Verband Wien III/1” címre küldendő. Ha a jelentkezés és a pénz beküldése augusztus hó 30-áig nem jut a bécsi szövetség kezeihez, az illető jelentkező a fent közölt ármérséklést nem élvezheti. Ha pedig 300 jelentkezőért az összeg aug. 31-éig be nem fizettetett, akkor a Bécs-München és vissza ut ára 22 korona. Az indulás napja Bécsből szeptember 5-én az esti órákban.

— **Antwerpen mint kivándorlási kikötő.** Az Antwerpenből ment kivándorlás mennyisége 1907-ben jóval felülmulta az előző

évit. A kivándorlók között volt 4,844 belga, 346 németalföldi, 437 amerikai, 920 francia, 3,825 német, 4,231 olasz, 314 svájci, 803 angol, 292 luxemburgi, 36,720 osztrák, 17,293 magyar és 28,533 orosz. Ezen 100,000 embert számláló kivándorlásból a túlnyomó rész 70,952 az Egyesült Államokba ment, a többi Kanadába (28,137), Délamerikába (380), Afrikába (34) Auszáliába (909) és Ázsiába (6) Az osztrák és a magyar kivándorlók rendeltetés szerint a következőképpen oszlottak meg: Egyesült Államok 19,605 osztrák, 16,220 magyar. Kanada 17,103 osztrák, 1,065 magyar, Délamerika 8 osztrák 8 magyar, Ausztrália 4 osztrák. Ezeket kívül még mintegy 21.000 kivándorló érkezett Antwerpenbe, akik azonban angol kikötőkön át vándoroltak ki jóformán kizárólag az Egyesült államokba.

— **Hadihajóink utja.** Triesztből távira tozzák lapunknak, hogy az ott időzött magyar-osztrák hajóhadosztály ma reggel felszedte horgonyait és Pólába indult.

— **Fiatall gonosztevő.** A rendőrség le tartóztatta Trost Ede 15 éves suhancot, akit az ügyészség több lopás miatt köröz. A fiatal gonosztevőt még tegnap átszállították az ügyészség fogházába.

— **Félszázados oceáni hajózás.** Ezen a nyáron van ötven esztendeje annak, hogy német gőzös megette első útját Newyorkba. A Norddeutscher Lloyd „Bremen” nevű gőzöse 1858. június 19-én d. u. 6 órakor szedte fel horgonyait Bremerhaven révében és 150 tonna áruval, 22 osztályutassal és 93 kivándorlóval elindult az Újvilágba, ahová július 4-én reggel 7 órakor érkezett meg. Több mint két hétig tartott tehát az út, amelyet az óriáshajók ma 5 nap alatt tesznek meg. Az értesítés a hajó szerencsés megérkezésétől július 17-én d. e. 10 órakor érkezett a „Persia” hajóval Liverpoolba, ahonnan Brémába megtelegrafálták.

x **Vas- és fémárúk beszerzésénél,** valamint konyha és háztartási cikkek, mérlegek és szerszámok bevásárlásánál meleg figyelmébe ajánljuk a közönségnek a jó hírű *Wellmann Testvérek* magyar céget (Fiume, Via del Pozzo 2., telefon szám 19.) mely mindennemű szakmába vágó cikket óriási választékban s mérsékelt áron tart raktáron.

Telefon-számok :

Szerkesztőség	954
Kiadóhivatal	229
Nyomda	920

Távirat ◀▶ Telefon.

Családi diszebed Ischlben.

ISCHL, aug. 19. Ischlben a császári viláiban tegnap este a király születésnapjának megünneplésére diszebed volt, melyen Leopold bajor herceg öfelsége egészségére pohárköszöntőt mondott. A király meleg szavakban köszönte meg családjá ragaszkodását. Azután Mária Valéria főhercegnő gyermekei, a király unokái diszebedést rendeztek, melyet a király és az egész uralkodócsalád élénk érdeklődéssel nézett végig.

Wekerle Bécsben.

BÉCS, aug. 19. *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma reggel Skerlecz báró osztálytanácsos kíséretében Bécsben érkezett és a magyar miniszteriumba szállt. Nemsokára megjelent nála Popovics államtitkár, később Vértessy Géza a király személye körüli miniszterium államtitkára, kikkel hosszasan tanácskozott.

Közös miniszteri tanácskozás.

BÉCS, aug. 19. *Wekerle* minisztereinek ma a délelőtti folyamán Beck báró osztrák minisztereinköt látogatta meg, kivel rövid ideig tanácskozott. Azután együtt átmentek a közös külügyminisztériumba, ahol 11 órakor Aehrenthal külügyminiszter elnöklése alatt megkezdődött a közös miniszteri tanácskozás, melyben Schönach báró hadügyminiszter, Burián báró közös pénzügyminiszter és Koritowsky osztrák pénzügyminiszter is résztvett. A tanácskozás, melynek főtárgya a jövő évi közös költségvetés megállapítása, most is tart még.

Elhunyt képviselő.

GYŐR, aug. 19. Hilbert Károly, Győr város országgyűlési képviselője ma bakony-szentlászlói birtokán hirtelen meghalt. Holttestét Győrbe szállítják, ahol a családi sírboltban fogják eltemetni.

Felfüggesztett polgármester.

ZOMBOR, aug. 19. Hauker Imre Zombor város polgármestere ellen fegyelmi indítványt tettek póthitel tullepése miatt. A mai városi közgyűlés a polgármestert egy évre szabadságotla.

A budapesti pincérvavargások.

BUDAPEST, aug. 19. Boda Dezső főkapitány meggyőződén, hogy a pincérvavargások a pincérek szakszervezetéből irányítottak, ma délelőtti javaslatba hozta a belügyminiszteriumnak a szakszervezet feloszlását. A holnapi Szent-István napra a rendőrség igen nagy előkészületeket tesz a zavargások megakadályozására.

A magyar liturgiai nyelvért.

MAKÓ, aug. 19. A makói görög katolikus egyházközség mozgalmat indított aziránt, hogy a román nyelv helyett a magyar nyelv használtassék ezentul a liturgiában. A mozgalomhoz az egész lelkési kar csatlakozott.

Drágaság mindenütt.

ARAD, aug. 19. Arad város tisztviselői beadványt intéztek a városhoz, melyben a drágasági pótlék megszavazását kérik.

Vilmos császár ajándéka.

BERLIN, aug. 19. Vilmos német császár ma a tüdővész leküzdésére létesített Koch Róbert alapítványnak százezer márkát ajándékozott házi pénztárából.

Nagy bányaszerencsétlenség.

LONDON, augusztus 19. Egy közeli bányában ma bányalégrobbanás folytán óriási katasztrófa történt, melynél az eddigi megállapítások szerint hetvenhat bányász vesztette életét.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VILLA TRIESTE - Lido Venence

Elsőrangú Maison Meubleé. Előkelő csendes ház.

Tulajdonos: *Dr. Janovitz Guido* orvostudor.

Rendelés a villában d. e. 11—12 és d. u. 3—4 órakor.

„De la Ville“

szálloda, kávéház és étterem.

FIUME, Deák-korzó.

Az átutazó és a helybeli magyarág legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

Tulajdonos
Szentgyörgyi Ferenc.

Nyomdai tanoncot

lehetőleg magyar családból felvesz A Tengerpart nyomdája.

Szorgalmas fiatal nő

5 éves fiával ajánkozik jobb házba. Nem anynyira fizetésre mint jó bánásmódra reflektál. Minden házi teendőben főzésben és varrásban jártas. Cime Via Calvario 14. III. emelet.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Első fiumei magyar uri és női fodrász terem az Adria Palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végzetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

Titanit a modern kor legjobb robbantó anyaga.

Nem fagy. Teljesen veszélytelen. Nagyon olcsó. Hatása rendkívül erős. Kivánatra díjtalan próbarobbantások.

Képviselő: *Piazza István*, épít. vállalkozó

Fiume Rastocine 348 Telefon 945.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek stb. stb.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Használt és új zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányú új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragados betegségek ellen fertőtleníti. Elárusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Globus Hirlapügynökség.

Újság-elárusítás rögtön a vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca (az Europa szálló közelében).

LIDO-VELENCZE

Klimatikus gyógyhely és tengeri fürdő. — Nagy kinesiterapiai intézet. — A nagy fürdőházban kávéház és étterem tágas terrasszal a tengerre. — Naponta hangverseny.

Grand Hôtel des Bains

Grand Hôtel Lido Hótel Villa Regina

Julius 1-én megnyílik az új

Excelsior Palace Hótel

Dependanceok és villák:

Elena — Jolanda — Ortensia — Maria — Emma — Elisabetta
parkkal, teniszpályákkal stb.

Nagy hangversenyek, színház és változatos szórakozások.

Cím: BAGNI LIDO - VENEZIA.

CANTRIDA FÜRDŐ ÉS VENDÉGLŐ

Kombinált villamos vasuti és fürdőjegyek:

Felnőtteknek: Fiumara-Cantrida 70 fill. Giard. pubb.-Cant. 60 fill.
Gyermekeknek: " " 50 fill. " " 40 fill.

Ez árakban be foglaltatik a villamos vasut oda-vissza, az omnibus, a fürdés és a fehérenemű.

Tíz jegyet tartalmazó blockok árai:

Felnőtteknek: a Fiumarától 6.— kor., népkerttől 5.— kor.

Gyermekeknek: " 4.40 kor., " 3.40 kor.

Jegyek és blockok kaphatók a villamos vasut kalauzainál és a fürdőpénztárnál.

Remek árnyas kert és nagy terrasz.

Szobák idegeneknek. — Magasforrasú vízvezeték — Villanyvilágítás.

— Izletes ételek és kitűnő italok. —

Kőbányai Polgári Sör.

MITTEL ALAJOS
fürdőtulajdonos.

MANN JÓZSEF
vendéglős.

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Telefon száma 19.

Raktárak: Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárukat hazai gyártmányu

Excelsior zománcedényekben

Berndorf Krupp-féle nickel-edényekben

és mindenféle konyha- és háztartási cikkekben.

CRNKOVIC

szálloda, penzió és kávéház.

CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 pezznyire.

Kitűnő magyar és német konyha.

Kitűntetve a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIC JÓZSEF.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárok részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jégyvár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kivitelezési és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb szer- és csmege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-té

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

V. évfolyam!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a melyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vico del' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

V. évfolyam!

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitűnő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

Venier Penzió és Vendéglő
Venece Szt. Márktér.

Szobák 2 lirától feljebb villanyvilágítással.
Éttermek kilátással a Szt Márktérre.

— Kitűnő konyha minden órában. —

Procuratie vecchie 105. s.
(a Quadri kávé mellett)

Tulajdonos
Marco Venier.

Első fiumei magyar
kárpitós és diszitó

Fiume, via Serpentina 20.

Vállal a legegyszerűbbtől a legmodernebb berendezésig minden nemű kárpitós, diszitó és angol börmunkát jutányos árban.

Szives pártfogást kér Garami József.

a budapesti Steinschneider udv. szállító cég volt munkavezetője.

Bonbonnière Möve

Előkelő Mulató

Abbazia Bristol - szálló

Estéenként nemzetközi varieté-előadások kizárólag elsőrendű

művészi erők felléptével.

Kitűnő szellőztetés.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás ellen.

Kapható CSIZMÁS DEMETER

fiumei első magyar fodrásznal

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében).

és minden drogériában és fodrászüzletben.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —

Piazza Elisabetta. o—o—o Via Adamich.

A város központjában.

Idegenek találkozó helye.

Kitűnő konyha.

Minden időben friss halak.